

11/05/2018

S'adapten millor al canvi climàtic els agricultors que formen part d'associacions locals d'usuaris?

L'investigador de l'ICTA-UAB Sergio Villamayor i el Dr. Gustavo García, de la Universitat de Puerto Rico, han analitzat l'efecte de la pertinença a cadenes locals sobre la capacitat d'adaptar-se a la sequera dels agricultors amb cultius de reg a Mèxic. A més, han estudiat com la mobilització d'aquestes comunitats en accions reivindicatives i moviments de justícia ambiental beneficien la gestió comunitària de recursos a llarg termini.

Les sequeres, les inundacions i l'increment de les temperatures derivats del canvi climàtic no són les úniques amenaces a què han de fer front els agricultors amb cultius de reg. El preu dels fertilitzants, les dinàmiques del mercat i el limitat accés als crèdits són altres de les dificultats amb què han de bregar per fer econòmicament sostenibles els seus cultius.

Així es desprèn d'un projecte de recerca dut a terme per l'investigador Marie Curie a l'ICTA-UAB, Sergio Villamayor-Tomás que pretén comprendre la gestió que les comunitats locals fan dels recursos naturals com la irrigació, la silvicultura o la pesca, des d'una perspectiva de la justícia ambiental.

La investigació, duta a terme a Mèxic amb el Dr. Gustavo García López de la

Universitat de Puerto Rico, va analitzar la capacitat dels agricultors de regadiu per adaptar-se a les sequeres i si la seva pertinença a les associacions d'usuaris d'aigua i ejidos (règims comunals de terra) ho facilita.

La investigació va revelar que l'adaptació dels agricultors als problemes que afecten l'ús de l'aigua és molt millor si les associacions d'usuaris de l'aigua treballen de forma adequada, ja que aquestes els faciliten accés a informació, a arranjaments per augmentar l'eficiència en el repartiment i ús d'aigua i a les subvencions econòmiques. L'estudi revela però, que els problemes d'aigua són pitjor gestionats pels qui conreen en terres comunals que per qui ho fan en terres privades, ja que les primeres són més petites i tenen menys recursos. Així mateix, destaca que la capacitat d'aquestes associacions s'ha vist molt perjudicada per les polítiques de liberalització i les reformes sobre la terra aplicades en les últimes dècades.

Més recentment, Villamayor-Tomás i García-López ha finalitzat un article que explora com la participació de les comunitats locals de gestió de recursos naturals en accions reivindicatives i en moviments de justícia ambiental afecta a la manera en què aquestes comunitats gestionen els seus recursos. Per fer això, van sintetitzar els resultats de 81 estudis de casos a tot el món.

Els resultats mostren que un dels efectes més importants dels moviments en les comunitats és la defensa dels seus drets a usar i administrar els seus recursos envers les diferents amenaces. Aquestes amenaces comprenen no només la intrusió de grans actors d'ús de recursos (grans empreses fusteres i de pesca ...) i projectes extractius a gran escala (transferències d'aigua o projectes miners) en els territoris de les comunitats, sinó també polítiques de privatització i conservació governamentals que restringeixen l'accés de les comunitats i la forma en què administren els recursos.

Curiosament, la mobilització de les comunitats locals contra aquestes amenaces no només pot garantir el seu ús i drets de gestió, sinó també beneficis a més llarg termini per a la gestió comunitària dels recursos. Aquests beneficis inclouen la democratització dels processos de decisió col·lectiva de les comunitats, la revitalització dels vincles d'identitat i el coneixement ecològic local, la posada en pràctica de projectes de desenvolupament comunitari, o la creació d'organitzacions niuades (de segon ordre) per la gestió dels recursos. Explorar aquests possibles efectes a més llarg termini seria el següent pas per connectar encara més la justícia ambiental i els ajuts per a la gestió basada en la comunitat dels recursos naturals.

Els propers 20, 21 i 22 de juny Villamayor-Tomás, García-Lopez i Giacomo D'Alisa (Universitat de Coimbra) rebran a l'ICTA-UAB al voltant de 30 investigadors internacionals en el "Workshop on Social Movements and Commons: A Virtuous Circle?" (Taller sobre Moviments Socials i Comuns: Un cercle virtuós?"; <https://www.iasc-commons.org/event/ws-social-mobilization-commons/>). Al taller reflexionaran sobre les interaccions entre els moviments de justícia ambiental i la gestió comunal de recursos naturals, infraestructures verdes i altres espais urbans, i serveis públics.

Els investigadors han preparat un vídeo en el qual expliquen el seu estudi (veure referències)

Sergio Villamayor Tomás

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA)

Universitat Autònoma de Barcelona

Sergio.villamayor@uab.cat

Gustavo García López

Universitat de Puerto Rico

Referències

[Vídeo de l'estudi](#)

[View low-bandwidth version](#)